

Тема 8. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Визначення та класифікація зобов'язань. Визнання та оцінка поточних нефінансових зобов'язань. Визнання та оцінка довгострокових нефінансових зобов'язань.

Примітки до статей зобов'язань.

Облік зобов'язань

Облік виплат працівникам

8.1.МСБО 37 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НЕПЕРЕДБАЧЕНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ Й НЕПЕРЕДБАЧЕНІ АКТИВИ»

Визначення

Забезпечення – це зобов'язання на невизначену суму або з невизначеним терміном погашення.

Зобов'язання – це поточне зобов'язання компанії, що виникло в зв'язку з минулими подіями, врегулювання якого приведе до відтоку ресурсів, що містять економічну вигоду.

Зобов'язуюча подія – це подія, що приводять до виникнення юридичного або фактичного зобов'язання, у результаті чого в компанії немає реальної альтернативи погашенню цього зобов'язання.

Юридичне зобов'язання – це зобов'язання, що впливає з:

- договору;
- законодавства; або
- практики застосування законодавства (напр., судового рішення).

Фактичне (конструктивне) зобов'язання – це зобов'язання, що впливає з дій компанії, коли:

- компанія продемонструвала третім сторонам готовність узяти на себе визначені обов'язки;
- сталою практикою діяльності;
- опублікованою політикою; або
- досить конкретною поточною заявою; так що
- у результаті в третіх сторін виникли обґрунтовані очікування, що компанія ці обов'язки виконає.

Непередбачене зобов'язання – це можливе зобов'язання,

- виникаюче в зв'язку з минулими подіями, існування якого буде підтверджено тільки після настання або ненастання одного або декількох невизначених майбутніх подій, що не є цілком підконтрольними компанії; або

• поточне зобов'язання, що виникло в зв'язку з минулими подіями, що не визнане внаслідок:

- малої імовірності вибуття ресурсів, що укладають економічну вигоду, у зв'язку з його врегулюванням; або
- неможливості досить надійно оцінити суму цього зобов'язання.

Непередбачений актив – це можливий актив, що виникає в зв'язку з минулими подіями, існування якого буде підтверджено тільки після настання або ненастання одного або декількох невизначених майбутніх подій, що не є цілком підконтрольними компанії.

Обтяжливий контракт – це договір, по якому неминучі витрати на виконання зобов'язань перевищують очікувані від нього економічні вигоди.

Реструктуризація – це програма, спланована і контрольована керівництвом компанії, що суттєво змінить:

- масштаб господарської діяльності компанії; або
- спосіб здійснення цієї діяльності.

Забезпечення й непередбачені зобов'язання

У загальному значенні, усі резерви є умовними, оскільки невизначені їхні суми і терміни.

Для розходження цих понять до активів і зобов'язань, не визнаних у звітності, оскільки їхнє існування буде підтверджено тільки після настання або ненастання одного або декількох невизначених майбутніх подій, що не є цілком підконтрольними компанії, МСБО 37 застосовує термін «умовний».

Стандарт розрізняє:

- резерви, що, будучи поточними зобов'язаннями, підлягають визнанню; і
- непередбачені зобов'язання, що не підлягають визнанню, тому що:
  - є лише можливими зобов'язаннями; або
  - поточними зобов'язаннями, що не піддаються оцінці з достатнім ступенем надійності.

Забезпечення

Визнання	<p>Забезпечення підлягає визнанню тоді тільки тоді, коли:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у компанії поточне юридичне або фактичне зобов'язання щодо передачі економічних вигод, що виникло в зв'язку з минулими подіями; • ймовірно, що погашення зобов'язань приведе до відтоку ресурсів, що укладають економічну вигоду; • сума зобов'язання може бути надійно оцінена. <p>Якщо ці умови не виконані, забезпечення не визнається.</p>
Поточне зобов'язання	<p>Поточне зобов'язання існує в тому випадку, коли внаслідок минулої події в компанії немає реальної альтернативи погашенню зобов'язання, що приведе до вибуття ресурсів, що укладають економічні вигоди («зобов'язуюча подія»).</p> <p>Забезпечення формується тільки в тому випадку, якщо зобов'язання існує поза залежністю від майбутніх дій компанії. Простий намір або необхідність у майбутньому понести витрати недостатні для виникнення зобов'язання.</p> <p>Якщо компанія зберігає за собою можливість уникнути яких би то ні було витрат, зобов'язання не виникає і забезпечення не визнається.</p> <p>У рідких випадках буває неясно, чи існує поточне зобов'язання. У таких випадках минула подія вважається такою, що приводить до виникнення поточного зобов'язання, якщо на дату звітності існування поточного зобов'язання представляється більш ймовірним, чим його відсутність.</p>
Минула подія	<p>Минула подія, що веде до виникнення поточного зобов'язання, називається <i>зобов'язуючою</i> подією.</p> <p>Подія є зобов'язуючою, якщо в результаті такої події в компанії відсутня реальна альтернатива передачі ресурсів, що складають економічну вигоду, для погашення:</p> <p>юридичних зобов'язань; або фактичних зобов'язань.</p> <p>Забезпечення на покриття звичайних господарських ризиків не формуються, оскільки такі ризики не приводять до виникнення зобов'язань на дату звітності.</p> <p>Існування зобов'язання не залежить від того, чи відома точно сторона, перед якою виникло зобов'язання.</p>
Надійна оцінка зобов'язання	<p>Реальна оцінка завжди можлива там, де компанія буде здатна визначити діапазон ймовірних результатів.</p> <p>Тільки у винятково рідких випадках кількасна оцінка зобов'язання виявиться зовсім неможливою. (У такій ситуації зобов'язання підлягає розкриттю.)</p>
Оцінка	<p><i>Загальне правило</i></p> <p>Розмір забезпечення повинен являти собою оптимальну оцінку витрат на погашення зобов'язання на дату фінансової звітності. Оптимальна оцінка часто виражається як сума витрат на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • негайне погашення зобов'язання; • переклад зобов'язання на третю сторону. <p>Оптимальна оцінка може ґрунтуватися на думці керівництва, підкріпленій досвідом проведення аналогічних операцій;</p>

<p>Оцінка</p>	<ul style="list-style-type: none"> експертними висновками (у деяких випадках). <p>При оцінці забезпечення компанія повинна враховувати властиву йому невизначеність, що може бути зроблене шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> розрахунку очікуваної вартості (цей спосіб застосовуємо при оцінці великої сукупності зобов'язань, напр., розміру резервів по гарантіях); використання найбільш ймовірного результату – у випадку оцінки одного зобов'язання (під час відсутності даних про те, що зобов'язання може виявитися істотно більше або менше цю величини). <p>Фактори, що повинні враховуватися при визначенні розміру забезпечення, включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> тимчасову вартість грошей (розмір резерву визначається як приведена вартість очікуваних потоків коштів, дисконтована з використанням ставки до податків); дані про очікувані в майбутньому події, наприклад, про: <ul style="list-style-type: none"> зміни у законодавстві; технологічні удосконалення; обачність. <p><i>Спеціальні зауваження</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Відшкодування <p>Якщо очікується, що деякі (або усі) ймовірні витрати будуть компенсовані третьою стороною, відшкодування підлягає визнанню тільки тоді, коли при погашенні компанією зобов'язання його одержання не викликає практично ніяких сумнівів.</p> <p>У зв'язі з прибутком збитки витрати на формування забезпечення можуть бути зменшені на суму визнаного відшкодування.</p> <p>Відшкодування повинне розглядатися як окремий актив, сума якого не повинна перевищувати розмір забезпечення.</p> <p>Прибуток від очікуваного вибуття активу не повинен враховуватися при оцінці активу.</p> <p>Забезпечення оцінюється без обліку податків.</p>
<p>Зміни в розмірі забезпечення</p>	<p>Якщо резерв спочатку оцінювався за приведеною вартістю, його балансова вартість буде з часом зростати через скорочення періоду дисконтування.</p> <p><i>Це збільшення визнається як процентні витрати.</i></p> <p>МСБО 37 вимагає перегляду резервів на кожну звітну дату з метою їхнього коректування у світлі поточної оптимальної оцінки. Якщо ймовірність того, що погашення зобов'язання приведе до вибуття ресурсів, що складають економічні вигоди, перестане існувати, резерв підлягає розформуванню.</p> <p>Резерв може бути використаний тільки в рахунок тих витрат, у відношенні яких він спочатку формувався</p>

Застосування в конкретних обставинах

<p>Витрати на вивід з експлуатації</p>	<p>У деяких галузях необхідно нести додаткові витрати в зв'язку з припиненням виробництва в відновленням промислової зони.</p> <p>Такі витрати називають витратами на висновок з експлуатації або в відновлення.</p> <p>Забезпечення у відношенні цих витрат повинні визнаватися негайно після настання зобов'язуючої події, напр., на початку дії договору.</p> <p>Забезпечення може бути сформовано у відношенні в дотрочених витрат, якщо необхідно понести з метою одержання доступу до майбутніх економічних вигод. У цьому випадку витрати повинні бути капіталізовані як актив.</p>
<p>Майбутні операційні збитки</p>	<p>Забезпечення не повинні визнаватися у відношенні майбутніх операційних збитків, оскільки:</p> <ul style="list-style-type: none"> вони не виникають у зв'язку з минулою подією; вони не є немінучими. <p>Очікування в майбутньому збитків указує, що активи компанії, можливо, знецінюються. Перевірка таких активів на зменшення корисності регламентується МСБО 36.</p>
<p>Обтяжливі контракти</p>	<p>Якщо компанія є стороною обтяжливого контракту, то зобов'язання за таким контрактом підлягає визнанню як забезпечення.</p>

<p>Застосування при реструктуризації</p>	<p><i>Прикладами</i> реструктуризації можуть служити:</p> <ul style="list-style-type: none"> • продаж або припинення напрямку господарської діяльності; • закриття господарських підрозділів у регіоні; • переїзд в інший регіон; • зміни в структурі управління; • фундаментальна реорганізація, що впливає на характер діяльності компанії. <p>Забезпечення в'язань щодо реструктуризації підлягає визнанню тільки тоді, коли задоволені всі загальні критерії визнання. Фактичне зобов'язання у відношенні реструктуризації виникає, якщо компанія:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Має докладний формальний план реструктуризації, у якому визначено, як <i>м'ягко</i>: <ul style="list-style-type: none"> – напрямки діяльності, який мають намір реструктурувати, або його частина; – основні регіональні підрозділи, які мають намір реструктурувати; – місце розташування, функції приблизна кількість працівників, яким буде виплачена компенсація по скороченню; – витрати, що будуть понесені; – строки реалізації плану. 2. Дала підстави для появи об'рунтованих очікувань щодо перетворення реструктуризації в життя, приступивши до реалізації плану або оголосивши про його ключові параметри тим, хто буде пов'язаний з реструктуризацією. <p>Рішення керівництва про проведення реструктуризації не приводить до виникнення фактичного зобов'язання, якщо тільки до звітною дати компанії:</p> <ul style="list-style-type: none"> • не почала здійснення плану реструктуризації (напр., шляхом продажу активів); або • не оголосила про його ключові параметри плану тим, кого він торкається, досить конкретним чином, що привело б до виникнення об'рунтованих очікувань перетворення плану в життя. <p>Зобов'язання щодо продажу напрямку діяльності <i>не виникає</i> до появи договору купівлі-продажу, що має обов'язкову силу.</p> <p>Забезпечення щодо реструктуризації повинні включати тільки такі витрати, що одночасно:</p> <ul style="list-style-type: none"> • необхідно виникають унаслідок реструктуризації; • не зв'язані з поточною діяльністю компанії.
<p>Забезпечення на ремонт і обслуговування</p>	<p>Деякі активи, на додаток до звичайного технологічного обслуговування, кожних кілька років вимагають значних витрат на переоснащення, модернізацію і заміну ключових елементів. МСБО 16 «Основні засоби» вимагає віднесення зв'язаних з активом витрат на його складові елементи, якщо строк корисної служби або спосіб одержання економічної вигоди від такого елемента активу, до якого він належить ризик.</p> <p>У цьому випадку резерв не створюється. А вартість такого окремого елемента враховується як окремий актив і амортизується.</p> <p>Навіть правова норма щодо капітального ремонту не перетворює витрати на ремонт у зобов'язання, оскільки зобов'язання провести капітальний ремонт активу, що не залежало б від майбутніх дій компанії, не існує – компанія може уникнути майбутніх витрат, напр., продавши актив.</p> <p>Необхідність майбутніх витрат на капітальний ремонт враховується при нарахуванні амортизації, а не шляхом визнання забезпечення, тобто вартість ремонту амортизується протягом періоду між ремонтами.</p>
<p>Розкриття інформації</p>	<p>Для кожного класу забезпечень підлягають розкриттю:</p> <p>Балансова вартість на початок і на кінець періоду з вказівкою руху по типах, у т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – додаткових забезпечень, сформованих за період, включаючи збільшення існуючих резервів; – використаних сум; – сум повернення; – збільшення за період будь-яко наведено суми через перебіг часу або зміну ставки дисконтування.

	Коротка інформація про характер зобов'язання (можливі терміни, у якому будуть понесені витрати). Характер невизначеностей стосовно розміру або термінів вибуття економічних вигод; Сума будь-яких очікуваних відшкодувань з інформацією про визнання активу
Рішучі випадки	За надзвичайно рідкісних обставин повне або часткове розкриття зазначено вище інформації може завдати серйозної шкоди позиції компанії на переговорах із третіми сторонами, у зв'язку з предметом яких було сформовано забезпечення. У таких випадках інформація може не розкриватися, але компанія повинна: <ul style="list-style-type: none"> • визнати забезпечення; • роз'яснити загальний характер такого резерву; (указати на те, що інформація стосовно даного забезпечення не наводиться, (пояснити чому

Непередбачені активи і зобов'язання

Визнання	Непередбачені активи і зобов'язання не повинні визнаватися у фінансовій звітності, оскільки їх існування залежить від настання або ненастання майбутніх невизначених подій, що не цілком підконтрольними компанією.	
Розкриття інформації	Непередбачені зобов'язання	Непередбачені активи
	Крім випадків, коли вибуття ресурсів уявляється малоімовірним, для кожного класу непередбачених зобов'язань підлягають розкриттю: <ul style="list-style-type: none"> • короткий опис характеру зобов'язання; а також, де це доцільно: • невизначеність, що, як очікується, може на нього вплинути; • оцінка можливого фінансового результату; • можливість одержання відшкодування 	Якщо надходження економічних вигод (ймовірним, для кожного класу непередбачених активів) підлягають розкриттю: <ul style="list-style-type: none"> • короткий опис характеру активу; а також, де це доцільно; оцінка можливого фінансового результату

Приклад 1

Компанія, яка виробляє побутову техніку, продає товари з гарантією, по якій покупцям покриваються витрати на усунення будь-якого виробничого дефекту, виявленого протягом 24 місяців після купівлі. Політика компанії припускає, що якщо в проданому виробі виявлені невеликі поломки, вартість витрат на їхнє виправлення складає 100 грн., а при виявленні в кожному проданому виробі поломок більш великого розміру, на ремонт необхідно було б витратити 300 грн. Як показує минулий досвід компанії і прогнози на майбутнє:

80% проданих приладів будуть без дефектів;

15% будуть мати невеликі поломки;

5% будуть мати великі дефекти.

Завдання. Розрахувати суму забезпечення на покриття зобов'язань щодо гарантій, що має бути відображено у фінансовій звітності.

Приклад 2

Компанія «Будівельник» повинна виправити значний брак, що виник під час будівництва мостового спорудження. Передбачувана сума виправлень складе 150000 грн., однак якщо з першого разу не вдасться виправити брак, то знадобляться додаткові витрати в сумі 25000 грн. Фахівці компанії вважають, що імовірність того, що з першого разу роботи будуть виконані якісно, складає 90%, однак є і 10% того, що виникнуть додаткові роботи.

Завдання. Відобразити у фінансовій звітності суму забезпечення на виправлення браку.

Приклад 3

Компанії «АВЕРС» пред'явлений позов за невідповідне виконання податкового законодавства. Якщо підприємство програє процес, то сума покриття збитків складе 540000 грн. і додаткові витрати на ведення процесу складуть 15000 грн.

Імовірність, на думку фахівців, складає

	Збитків від процесу	Виграшу процесу
А)	70%	30%
Б)	50%	50%
В)	10%	90%

Завдання. Відобразити у фінансовій звітності суму забезпечення для формування непередбаченого зобов'язання.

Приклад 4

Компанія займається перевезенням нафтопродуктів. У результаті аварії частина нафтопродуктів розлилися, і підприємству необхідно відновити забруднену територію. Компанія зобов'язана відновити місце забруднення після аварії до 31.12.2006р. Витрати складуть 200000 грн. Тимчасова вартість грошей для компанії є істотною. Ставка дисконтування складає 12%.

Завдання. Розрахувати суму забезпечення, що має бути сформована на 31 грудня 2005 р. у зв'язку з витратами на відновлення території.

Приклад 5

Компанія, яка займається видобутком руди, зобов'язана усунути збиток, завданий навколишньому середовищу після основних робіт. Відповідно до експертного висновку, відбудовні роботи будуть проходити в 2 етапи. На першому етапі необхідно відновити місце кар'єру; вартість робіт складе 1,5 мільйона. Другий етап приблизно почнеться через 3 роки, буде полягати в створенні штучної водойми, а його оцінка вартість складе 2 мільйони. Вартість капіталу до податків дорівнює 10%. Станом на 31 грудня 2004 р. компанія не формувала резервів на зазначені витрати. Перший етап відбудовних робіт почнеться через рік і платежі по ньому здійснюються наприкінці 2006 року. Витрати по другому етапу будуть оплачені ще через 3 роки. Ставка дисконтування в 2005 р. змінилася і склала 8%.

Завдання. Розрахувати суму резерву, що повинний бути сформований на 31 грудня 2004 р. і 2005 р. у зв'язку з витратами на усунення збитку навколишньому середовищу.

Приклад 6

Компанія орендує офіс до 31.12.2006 р. і має зобов'язання не укладати договору із суборендаторами. 31.12.04 р. Компанія переїхала у свій власний офіс, але буде змушена ще 2 роки оплачувати витрати по оренді. Загальна сума витрат складе 120000 грн., що вона зобов'язалася виплатити наприкінці терміну оренди. Ставка дисконтування дорівнює 8%.

Завдання. Визначити, яким чином дана подія буде відображена у фінансовій звітності підприємства на кінець 2004 р.

Приклад 7

Компанія придбала об'єкт основних засобів 1 січня 2004 р. за 15млн. грн. Витрати на висновок його з експлуатації через 5 років складуть 100 тис.грн. Ставка дисконтування складає 6%.

Завдання. Визначити, яким чином дана подія буде відбита у фінансовій звітності підприємства на кінець 2004 початок 2005 р.

8.2.МСБО 19 «ВИНАГОРОДИ ПРАЦІВНИКАМ»

Мета. Визначення підходу до обліку і розкриття витрат на винагороди працівникам під час і по закінченні трудової діяльності.

Сфера застосування

Стандарт застосовується щодо усіх видів винагород працівникам.

Винагороди працівникам включають:

- поточні винагороди працівникам, зокрема заробітну плату, внески на соціальне забезпечення, щорічну оплачувану відпустку, оплачувану відпустку через хворобу і т.п.;
- винагороди по закінченні трудової діяльності, зокрема пенсії, інші винагороди після виходу на пенсію, страхування життя і медичне обслуговування після закінчення трудової діяльності;

- інші довгострокові винагороди працівникам, у тому числі оплачувана відпустка для працівників, які мають тривалий стаж роботи;
- вихідні допомога; і
- часткові компенсаційні виплати.

Стандарт не розглядає звітність самих пенсійних фондів.

Визначення

Виплати працівникам – усі форми винагород і виплат співробітникам за виконану роботу.

Поточні виплати працівникам – винагороди, що підлягають виплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, у якому співробітники виконали відповідну роботу (крім виплат при звільненні і часткових компенсаційних виплат).

Виплати при звільненні – виплачуються у випадку розірвання компанією трудової угоди з працівником до досягнення ним пенсійного віку або рішення працівника про звільнення за власним бажанням при скороченні штатів.

Виплати по закінченні трудової діяльності – винагороди працівникам, які виплачуються по закінченні періоду зайнятості (крім виплат при звільненні і часткових компенсаційних виплат).

Програми виплат по закінченні трудової діяльності – угоди, відповідно до яких компанія виплачує винагороди одному або декільком працівникам по закінченні ними трудової діяльності. Угоди можуть бути офіційні або неофіційні.

Пенсійні програми з визначеними внесками – це програми винагород по закінченні трудової діяльності, які припускають, що компанія:

- здійснює фіксовані внески в окремий фонд; і
- не буде мати ніяких юридичних або фактичних зобов'язань по сплаті додаткових внесків, навіть якщо у фонду не виявиться достатніх засобів для виплати усіх винагород працівникам, що приєднуються за роботу, виконану ними в поточному і попередньому періодах.

Пенсійні програми з визначеними виплатами – всі інші пенсійні програми, відмінні від програм із визначеними внесками.

Пенсійні програми за участю кількох працедавців – пенсійні програми з установленими виплатами або внесками (крім державних пенсійних планів) які:

- поєднують активи, внесені різними компаніями, що не знаходяться під загальним контролем;
- використовують ці активи для пенсійного забезпечення працівників декількох компаній.

Теперішня вартість зобов'язань по пенсійній програмі з визначеними виплатами – теперішня вартість (до відрахування активів програми) очікуваних майбутніх виплат, необхідних для погашення зобов'язань, що виникають перед співробітниками, за роботу, виконану в поточному і минулому періодах.

Вартість поточних послуг – збільшення теперішньої вартості зобов'язань по пенсійній програмі з визначеними виплатами в зв'язку з роботою, виконаною співробітником у поточному періоді.

Витрати на відсотки – збільшення за період теперішньої вартості зобов'язань по пенсійній програмі з визначеними виплатами в зв'язку з тим, що термін виплати винагороди наблизився на один період.

Вартість раніше наданих послуг – збільшення теперішньої вартості зобов'язань по пенсійній програмі з визначеними виплатами в зв'язку з роботою співробітників в минулі періоди, що виникає в поточному періоді в результаті введення нових або

зміни існуючих винагород по закінченні трудової діяльності або інших довгострокових винагород.

Активи програми включають:

- активи фонду довгострокових винагород працівникам; і
- належні договори страхування.

Активи утримувані фондом довгострокових виплат працівникам – це активи (крім фінансових інструментів без права передачі, випущених компанією, що звітує):

- що знаходяться у володінні організації (фонду), що юридично відділена від компанії, яка звітує, і існує винятково з метою виплати або фінансування винагород працівникам;
- можуть бути використані винятково з метою виплати або фінансування винагород працівникам, причому на них не може бути звернене стягнення кредиторів компанії, що звітує (навіть у процесі банкрутства), і вони не можуть бути їй повернуті, за винятком випадків, коли:
  - активів фонду, що залишаються, досить для виконання відповідних зобов'язань програми або компанії, що звітує, по винагороді працівників; або
  - активи можуть бути повернуті компанії, що звітує, у рахунок уже виплачених нею винагород працівникам.

Кваліфікаційний страховий поліс – це договір страхування, наданий страховиком, що не є зв'язаним з компанією, що звітує, стороною (відповідно до визначення МСФЗ 24), якщо страхові виплати за договором:

- можуть бути використані винятково з метою виплати або фінансування винагород працівникам у рамках пенсійної програми з визначеними виплатами;
- не можуть бути отримані кредиторами компанії, що звітує, у рахунок задоволення їхніх претензій (так само, як і вище).

Актуарні прибутки та збитки включають:

- коректування у світлі минулого досвіду (результат розходжень між первісними актуарними допущеннями у відношенні майбутніх подій і тим, що в дійсності відбулося); – результати змін в актуарних допущеннях.

Гарантовані виплати працівникам – винагороди працівникам, що не залежать від їх подальшої трудової діяльності.

Короткострокові виплати працівникам

<p>Види короткострокових виплат</p>	<p>Заробітна плата і внески на соціальне забезпечення; Короткострокові оплачувані відпустки (зокрема, щорічна оплачувана відпустка і відпустка через хворобу), що передбачаються протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, коли співробітниками була виконана відповідна робота (плата за відсутність); Участь у прибутку і премії, що підлягають виплаті протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, коли співробітниками була виконана відповідна робота; і Винагороди нинішнім працівникам у негрошовій формі (зокрема, медичне обслуговування, забезпечення житлом і автотранспортом безкоштовно або льотні товари або послуги).</p>
<p>Облік поточних виплат працівникам</p>	<p>Коли протягом звітного періоду співробітник виконав роботу для компанії, остання повинна визнати суму поточної винагороди, що підлягає виплаті за цю роботу, у якості: – зобов'язання (нарахування по витратах), за винятком будь-який уже виплаченої суми; – витрат (якщо інший який-небудь МСФЗ не вимагає або не дозволяє віднесення витрат у відношенні винагороди на вартість активу)</p>

Винагороди по закінченні трудової діяльності

<p>Програми з визначеними внесками</p>	<p>Зобов'язання компанії обмежені сумою, що вона згодна внести у фонд. Таким чином, розмір отриманих працівником винагород по закінченні трудової діяльності визначається сумою внесків у пенсійний фонд, а також доходом від їхнього інвестування. Унаслідок цього всі ризики, пов'язані з розміром пенсійних виплат, покладаються на працівника.</p>
---	--

Облік планів з визначеними внесками	Облік пенсійних програм із визначеними внесками досить простий, оскільки зобов'язання компанії, що зв'язує, за кожен період визначаються виходячи з обсягу внесків, що приєднуються протягом цього періоду.
Визнання й оцінка	Застосовується метод нарахувань. Внески, що підлягають сплаті протягом періоду, списуються на витрати в зв'язку з прибутком збитки. У баланс показується заборгованість або передплата у відношенні внесків.
Розкриття	Суми, визнані компанією як витрати по пенсійних планах із визначеними внесками, підлягають розкриттю

Програми з визначеними виплатами

Загальна інформація	Компанія бере на себе зобов'язання щодо надання найширшим колишнім працівникам винагород обумовленої розміру. Ризик недостатності засобів для виплати пенсій лягає на компанію, що зобов'язана покрити будь-яку нестачу. Компанія робить грошові відрахування, що потім інвестуються з метою одержання доходу, причому очікується, що дані інвестиції допоможуть компанії в майбутньому виконати свої зобов'язання по пенсійному забезпеченню.
Облік планів з визначеними виплатами	У повній згоді з «Принципами підготовки і складання фінансової звітності», підхід МСБО 19 оприлюднений, в основному, на баланс. Різниця між вартістю активів і зобов'язань пенсійного плану визнається в баланс. Стандарт установлює правила відображення в обліку актуарної різниці. Стандарт дає указівки відносно: методів оцінки; ставки дисконтування, що використовуються для оцінки зобов'язань; частоти оцінки.
Метод актуарної оцінки	Компанія повинна використовувати метод прогнозованої умовної одиниці з метою визначення: – теперішньої вартості своїх зобов'язань по пенсійній програмі з визначеними виплатами; – відповідної вартості поточних послуг; – вартості минулих послуг (де це застосовується). Цей метод розглядає кожен період роботи співробітника як представу для додаткової пенсійної винагороди при визначенні зобов'язання на кінець періоду окремо оцінює кожну додаткову умовну одиницю пенсійної винагороди. Метод вимагає, щоб компанія відносила винагороду до поточного періоду (для того, щоб визначити вартість послуг поточного періоду), а також розподіляла його на поточний і попередній періоди (для того, щоб визначити теперішню вартість зобов'язань за пенсійним планом із визначеними виплатами).
Ставка дисконтування	Ставка дисконтування повинна визначатися на основі ринкової прибутковості високоякісних корпоративних облігацій за станом на звітну дату (тобто облігацій з рейтингом «AAA»). У країнах, де ринок корпоративних облігацій недостатньо розвинутий, варто використовувати ринкову прибутковість державних облігацій.
Регулярність	Оцінка повинна провадитися з достатньою регулярністю так, щоб величини, визнані у фінансовій звітності, не відрізнялися суттєво від величин, що були б визначені на звітну дату. З метою оцінки всіх суттєвих зобов'язань у відношенні винагород по закінченні трудової діяльності компанія заохочується до використання послуг професійного актуарія.
Вартість минулих послуг	Вартість минулих послуг повинна амортизуватися протягом середнього періоду до моменту, коли винагороди стануть гарантованими.

	<p>Якщо винагороди гарантовані в дразу після створення пенсійного фонду з визначеними виплатами або внесення в нього змін, вартість минулих послуг повинна бути списана на витрати негайно.</p>
<p>Представлення інформації</p>	<p>Актив, що стосується однієї програми, повинний зараховуватися проти зобов'язання, що відноситься до іншої програми, тоді тільки тоді, коли компанія:</p> <ul style="list-style-type: none"> – має юридично закріплене право використовувати прирост активів однієї програми для виконання зобов'язань по іншій програмі; – має намір або виконати зобов'язання на основі сальдування, або реалізувати вигоду, отриману в зв'язку з приростом активів однієї програми і виконати свої зобов'язання по іншій програмі одночасно.
<p>Розкриття інформації</p>	<p>Облікова політика компанії щодо визнання актуарних прибутків і збитків.</p> <p>Загальний опис типу програми.</p> <p>Узгодження активів і зобов'язань, визнаних у балансі.</p> <p>Узгодження, що розкриває зміни чистих зобов'язань (або активів) протягом періоду, визнаних у балансі.</p> <p>Сумарні витрати, визнані в звіті про прибуток і збитки.</p> <p>Фактичний доход від активів програми.</p> <p>Основні актуарні допущення, використані на звітну дату</p>